

MINUTĂ

Ședință publică privind

Proiectul de Ordin pentru aprobarea acțiunilor și regulilor ce vor fi aplicate pe piața de energie electrică în vederea eliminării și/sau atenuării impactului unor măsuri sau politici care pot contribui la restricționarea formării prețurilor pe piața angro de energie electrică 17 decembrie 2019

În data de 17 decembrie 2019, ANRE a organizat ședința publică pentru *discutarea Proiectului de Ordin pentru aprobarea acțiunilor și regulilor ce vor fi aplicate pe piața de energie electrică în vederea eliminării și/sau atenuării impactului unor măsuri sau politici care pot contribui la restricționarea formării prețurilor pe piața angro de energie electrică*, elaborat în vederea aplicării prevederilor Regulamentului (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2020.

La întâlnire au participat reprezentanți ai Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei, reprezentanți ai operatorilor economici, asociațiilor profesionale, organizațiilor societății civile, alte persoane interesate, precum și reprezentanți ai mass-media. Lista participanților se regăsește în anexa la prezenta minută.

În introducere s-a menționat că acest document a fost publicat pentru consultare publică având în vedere că Regulamentul European nr. 943/2019 privind piața internă de energie electrică publicat în luna iulie, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, va intra în vigoare și va produce efecte de la 1 ianuarie 2020. Documentul va fi propus aprobării Comitetului de reglementare și, față de alte modificări și amendamente, acesta va fi completat și cu un calendar de liberalizare.

În continuare a urmat intervenția participanților, astfel:

Verșescu Mihai, PATRES: Referitor la eliminarea limitelor de preț, datorită concentrării pieței de echilibrare, PATRES susține revenirea la mecanismul anterior Ordinului 31, respectiv la ecartul de 250 RON/MWh. Acest mecanism să funcționeze până la implementarea tarifului unic pentru dezechilibrul negativ și pozitiv și până la cuplarea cu piețele europene de echilibrare. PATRES are cheltuieli din cauza pieței de echilibrare și a Ordinului 31 de aproximativ 25-26% din venituri pentru segmentul eolian și 15-16% pentru segmentul fotovoltaic și toate acestea au avut un impact negativ asupra consumatorului final prin creșteri de prețuri.

Mircea Rusu, Crucea Wind Farm: Ca un argument ca piața de echilibrare în România este atipică, în Germania cheltuielile cu dezechilibrele pentru eolian sunt între 1-3 euro/MWh, în timp ce în România depășesc 10 euro/MWh. Tot în Germania există preț unic, surplus/deficit fără nici un fel de penalizare. În situația în care un operator notifică, în mod constant, prost, primește de la reglementator un cartonaș galben, iar dacă va continua atitudinea va primi un cartonaș roșu prin ridicarea licenței, dar nu o penalitate de ordin financiar.

Verșescu Mihai, PATRES: PATRES dorește eliminarea limitelor de preț, dar cu condiția tarifului unic, iar până la implementarea noului mecanism să se revină la vechiul mecanism, respectiv ecartul de 250 RON/MWh.

Dana Cănea, OMV Petrom: Referitor la 250, OMV Petrom nu mai are nimic de adăugat, s-a făcut ceea ce era corect să se facă și anume eliminarea acestui ecart. Referitor la limita superioară de preț pe piața de echilibrare care în momentul de față este prețul PZU plus 450, a atras atenția că și această limită ar fi trebuit eliminată în momentul în care România s-a cuplat cu alte 20 de țări. Este vorba de cuplarea pieței intrazilnice. Existau niște limite de preț pe piața de echilibrare din România care, într-o anumită perioadă, a permis să se facă un export de energie electrică din piața de echilibrare din România pe piețele din jur care aveau un preț, nu al pieței de echilibrare, mai mic. Din această

cauză, ar trebui ca această limită de preț să nu fie mai mică decât limita pieței de dinaintea pieței de echilibrare, cea intraday. Am discutat aceste aspecte care ar putea conduce la comportamente inadecvate, dar probabil nu ar putea fi incluse în categoria de abuz pentru că obligația părții responsabile cu echilibrarea este să depună eforturi să fie în echilibru.

Lupului Luminița, OPCOM: Piața de echilibrare a funcționat în anul 2005, timp de două luni, fără price cap, în iulie și august. Atunci a existat o hidraulicitate deosebită și cu toate acestea au existat prețuri de deficit de 800-900 lei/MWh în condițiile în care prețul în piața pentru ziua următoare era 40-50 lei. Ca urmare a situației din piața de echilibrare, tot ANRE-ul a luat decizia de a impune price cap în piața de echilibrare. Începând cu luna septembrie 2005 a funcționat acest price cap care inițial a fost de 200 de lei, ulterior modificându-se pe tipul de resurse energetice, pe carbune, pe hidro. Astfel, OPCOM a dorit să sublinieze o situație care s-a întâmplat în condiții hidrologice favorabile, atunci când nu exista listat price cap în piața de echilibrare.

Rusu Raluca, Monsson Trading: O soluție pentru a preveni orice abuz în piața ar fi cuplarea pietelor. Modificarile pe care ANRE intenționează să le efectueze asupra pieței de echilibrare sunt mai multe, inclusiv filozofia de ofertare sau bonificare a participanților sau penalizarea participanților în funcție de poziția acestora față de piață, dacă echilibrează sau dezechilibrează sistemul. Bazându-se și pe ceea ce s-a întâmplat până în momentul de față prin eliminarea aceluși ecart de 250 de lei, reprezentantul Monsson Trading ridică problema creșterii costurilor de echilibrare atât în zona producătorilor, cât și în zona furnizorilor. O primă propunere a vizat eliminarea pretului să se facă în paralel cu cuplarea pietelor de echilibrare. Un al doilea aspect ridicat s-a referit la modalitățile prin care ANRE intenționează să asigure tuturor participanților la piața de energie în România aceleași șanse în sensul că aceste costuri de echilibrare să nu crească foarte mult, iar consumatorii finali să nu plătească aceste costuri.

Reprezentanții ANRE au afirmat că soluțiile pe care le-au identificat constau în crearea unui cadru de tranzacționare cât mai liber, mai flexibil și atractiv.

Bălan Mihai, RWEA: Reprezentantul RWEA a fost de acord cu punctul de vedere al reprezentantului Monsson Trading adăugând că piața intraday nu a ajuns la o lichiditate. Transelectrica a cerut o derogare pe creșterea capacității de interconexiune, capacitățile de stocare fiind foarte puțin dezvoltate, iar, în aceste condiții, RWEA consideră că nu este oportună eliminarea barierelor fără ca măcar o parte din aceste elemente să fie adresate.

Dumitru Geanina, Electrica: Referitor la prevederile art. 14, reprezentatul Electrica a ridicat problema termenului de 3 luni pentru metodologiile de prețuri, menționând că Electrica a propus ca termen 1 an.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: A menționat că termenul de trei luni nu se referă la o derogare, ci e minimul de timp necesar elaborării unui act normativ. Prin întocmirea la nivel de proiect în cadrul direcției de specialitate, postarea pe site-ul ANRE-ului timp de 30 de zile, primirea observațiilor, dezbateră, eventual repostarea proiectului și introducerea în Comitetul de reglementare, iar autoritatea nu a identificat nicio posibilitate de derogare.

Reprezentantul ACUE: Propunerea ACUE a fost să existe o perioadă tranzitorie până când se vor stabili noile reguli.

Stanciu Ion, Federația Energetică: A adresat întrebarea dacă a fost luat în calcul faptul că centralele care au fost finalizate între anii 1984-1985, cu referință la Complexul Energetic Hunedoara, Electrocentrale Galați, Elcen București, care nu vor putea respecta reglementarea europeană care spune că într-o oră trebuie pornească, iar în 15 min să încarce, în semestrul II când costul va fi mai mic.

Drăgan Dan Dragoș, Uzinsider Grup S.A.: Referitor la limitele de preț, Uzinsider Grup S.A. consideră că trebuie să existe o perioadă de tranziție. În cazul în care se dorește implementarea 943 fără perioadă de tranziție atunci ar trebui să existe un singur preț pe piața de echilibrare.

Jack Cutișteanu, Petprod: A menționat că Regulamentul nr. 943 se referă la piața de echilibrare europeană, dar se oprește la graniță. Așa a procedat și ANRE. Piața de echilibrare internă se bazează pe un principiu discutabil, participanții la piață și care sunt membri unui PRE își compensează

dezechilibrele în interiorul conturului și numai acolo. Această ipoteză este falsă din punct de vedere fizic, foarte păguboasă și limitativă. Conturul unui PRE este o formă virtuală astfel încât să înglobeze în interior toți membrii PRE-ului. Acest contur nu poate fi smuls sau rupt din SEN în așa fel ca membrii acestui PRE, participanți la piață ... ei sunt participanți la piața globală națională a SEN-ului, nu pot să-și soldeze dezechilibrele, fie ele excedentare sau în deficit, numai în interiorul unei invelitori sau a unui contur virtual. Motiv pentru care, în SEN, se produc compensații instantanee necontrolate ca într-un sistem de vase comunicante din toate părțile către toate părțile. Din acest motiv, trebuie luat în considerație faptul că ipoteza de bază pe care ANRE a impus-o prin reglementări, Ordinul 71, că aceste dezechilibre se soldează numai în interiorul conturului PRE-ului și numai acolo, este falsă și foarte păguboasă. Existența unui coeficient unic de compensare în SEN și de care să se bucure fiecare participant la piață, fie că este independent sau în interiorul unui PRE descrie cel mai bine evenimentele fizice din SEN. De acest lucru Regulamentul nr. 943 nu vorbește, nici documentul ANRE nu vorbește, dimpotrivă, documentul ANRE spune că așa cum se fac astăzi calculele așa rămâne. Nu putem să rămânem cu o idee care nu descrie fenomenul fizic. Luați în considerație aceste lucruri pentru că sunt extrem de importante, foarte costisitoare și păgubesc.

Ion Lungu, AFEER: Problema fundamentală este definirea prețului unic la excedent și la deficit, pentru că în cazul acesta se rezolvă destul de multe lucruri, inclusiv problema spusă de domnul Cutișteanu și anume echilibrarea la nivel de sistem.

Jack Cutișteanu, Petprod: A întrebat dacă s-a introdus formula de agregator, deoarece în cazul în care agregatorul crește și acoperă o mare parte din numărul participanților la piață, el va fi cel care va da compensare sau dezechilibru pe SEN.

Ciolpan Vasile, Romgaz: Dl. Ciolpan a ridicat problema stimulării investițiilor în producția de energie electrică și dacă în acest ordin sau într-o ediție viitoare sau într-o completare va exista vreo formă de stimulare a investițiilor în producția de energie electrică.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: A replicat că în mod sigur va exista, iar articolul va fi reformulat în așa fel încât să nu existe confuzii.

Călugareanu Alina, MET ENERGY: A întrebat de ce nu s-ar putea corela eliminarea limitelor de preț cu prețul unic de deficit și excedent care se are în vedere de către autoritate, astfel încât ele să fie încadrate la atenuarea impactului și nu neapărat la eliminarea impactului pe care o are o reglementare.

Ion Lungu, AFEER: A precizat că nu este foarte clar dacă în cadrul agregatorului se poate agrega producția cu consumul.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: A afirmat că acest aspect va fi obiectul unor reglementări viitoare.

Ion Lungu, AFEER: Referitor la tipurile de contracte la art. 6, formularea inițială se referea doar la tranzacțiile pe anul 2020, restul erau excepții.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: A precizat că respectivul articol se va reformula.

Ion Stanciu, Federația Energetica: Referitor la pornirea grupului într-o oră și executarea reglajului în 15 minute, este imposibil implementarea cerinței la grupurile ce funcționează din anii '84. Sunt grupuri care nu vor răspunde la ceea ce se dorește. Este adevărat că UE ne solicită, dar ei nu știu că în România nu s-au făcut investiții.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Termenul limită de trecerea la sfertul de oră este indubitabil 1 ianuarie 2021 și acesta nu poate fi negociat.

Bogdan Corelea, E.ON Romania: În legatura cu contractele bilaterale, este de acord cu ideea că într-o piață liberă, lichidă și perfect funcțională, BPA este lucrul cel mai bun care există. Dar ce va întâmpla cu interconectivitatea României, în condițiile în care majoritatea producătorilor vor semna contractele ca și înainte, vor rămâne fără lichiditate și vor exista creșteri în prețul energiei electrice într-un timp foarte scurt. În Polonia există un proces în care toți participanții de piață care sunt independenți și nu sunt de stat au dreptul să semneze aceste BPA-uri, iar producătorii de stat sunt încă într-o piață centralizată tocmai pentru a nu da aceste inadvertențe, datorită necorelării piețelor și nelichidității piețelor în care există.

Cătălin Niculiță, Fondul Proprietatea: A solicitat clarificarea scopului Art.6 în ceea ce privește contractele pe termen lung și precum și prezentarea soluției conflictului cu legislația primară.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Autoritatea are responsabilitatea să aplice Regulamentul, iar contractele pe termen lung au izvorul chiar în Art.3 lit o) din Regulamentul (UE) 2019/943. Definiția acestora ar fi de discutat și în acest sens Autoritatea, în conformitate cu prevederile Regulamentului UE a considerat contractele pe termen lung ca fiind cele mai mari de 1 an, iar acestea să poată fi negociate pe piețele extrabursiere. În ceea ce privește conflictul menționat, ANRE este obligată să aplice legislația europeană cu prioritate, cu speranța că legislația primară se va alinia fiind oricum obligată să aplice prevederile Directivei 944.

Claudia Stoica, SDEE Transilvania Nord: Ce se va întâmpla cu prețul de referință pe piața centralizată, în cazul în care vor exista atât de multe contracte semnate bilateral și va exista o lichiditate relativ crescută sau urmează să fie aprobat un mecanism care să permită o imagine clară a prețului de referință, un mecanism de informare asupra acestor contracte astfel încât prețul să conțină și contractele bilaterale.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Referința o va da mereu piața contractelor standard, atât piețele spot cât și cele la termen. În mod sigur ANRE va introduce o obligație de comunicare/ anunțare/ transparență.

Andrei Georgescu, BRM: A solicitat o clarificare privind corelarea definițiilor de la Art.3 și Art.11, privind piețele de energie și obligativitatea deținerii unei licențe în vederea tranzacționării.

Ioana Drăgan, BRM: Având în vedere faptul că de la data de 01.01.2020, BRM va putea intermediar tranzacții cu energie electrică, în temeiul Ordinului și al Regulamentului 943 se solicită amendarea Regulamentului 943 prin menționarea expresă a faptului că nu doar o singură bursa de energie poate îndeplini funcțiile pieței centralizate de energie, ci că orice operator al pieței poate înființa o bursă de energie în condiții transparente, reglementate de ANRE.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Acest Proiect nu și-a propus să intre peste Lege acolo unde Regulamentul 943 nu intră, iar acesta nu vorbește despre regimul de licențiere. ANRE nu poate amenda Regulamentul, ci cel mult adapta Proiectul de Ordin ca să se muleze pe scopul lui, care a fost în principal Art.10 și conexiunile cu acest articol. Se va încerca eliminarea tuturor prevederilor ce nu au legătură cu Art.10 și domeniile conexe, astfel încât acest document să se concentreze asupra prevederilor privind limitele în ofertarea pe piața angro și posibilitatea de a evita aceste limite. Existența unei tranzacționări, așa cum este definită în regulamentele europene, elimină unele limite și rigiditatea care este acum și s-a considerat că tranzacționarea conform definiției piețelor de acolo este un element care să elimine limitele de preț.

Luiza Micoveanu, ENEL Energie: Având în vedere prevederile Art.6 al.2 lit.d), consideră a fi necesare clarificări cu privire la decontarea membrilor dintr-un PRE prin contracte între ei și anume cum pot fi tratate aceste decontări.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Acest articol va fi reformulat, iar elementele care nu au legătură strict cu Art.10 vor fi eliminate în urma consultărilor, dar cu siguranță vor fi prinse în proiecte de reglementări viitoare.

Mîndrican Aurel, CEZ Trade Romania: Prin piața centralizată de energie electrică este recunoscută și o piață centralizată recunoscută de un alt stat membru al UE?

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Se merge pe ideea că piețele sunt organizate și nu centralizate, iar în această speță nu se poate da un răspuns acum, ca urmare a unui proces pe care ANRE îl are în derulare.

Radu Enache, RWEA: A solicitat clarificarea situației dacă contractele negociate direct pot fi și în afara bursei.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Pot exista clienți cărora li se pare mai simplu să participe la un sistem organizat de tranzacționare și negociere, însă piața este cea care ne va spune dacă este viabil sau nu.

Raluca Rusu, Monsson Trading: Primul comentariu se referă la faptul că o mare parte din energia pentru anul viitor este deja contractată, partea de vânzare și partea de achiziție din partea furnizorilor. Presupunând că majoritatea producătorilor și-au făcut temele și și-au vândut energia pe anul viitor la prețul de referință menționat în discuții, există un cost de referință pentru costul de echilibrare pentru anul viitor. S-a estimat că acest cost va crește, dar nu se știe cu cât va crește. Având în vedere cele menționate, se solicită producătorilor de energie regenerabilă și poate la o parte din furnizorii mici să ofere o minimă predictibilitate privind anul viitor și pe partea de contracte. Aceasta ar implica o stabilitate a modificărilor legislative cu 6 luni – 1 an înainte să se aplice și care ar afecta acest cost. Al doilea comentariu se referă la BPA-urile pe termen lung, pentru contractarea pe termen lung este necesar un preț de referință și un cost de referință, de echilibrare, care în momentul de față nu există.

Bogdan Curelea, EON Romania: A solicitat o clarificare referitor la termenul de agregator, deoarece după prima lectură s-a înțeles că furnizorul nu are dreptul să fie agregator. Și a doua întrebare se referă la posibilitatea de a exista un pion în plus în tot acest lanț, un agregator care face o parte din partea furnizorului și o mare parte din partea PRE-urilor și nu se înțelege exact care este locul lui în această situație.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Furnizorul este agregator, el asta face, agregă. Referitor la cel de al doilea comentariu, există niște dileme, dar există obligativitatea introducerii acestei noțiuni. Într-adevăr agregatorul preia o parte din partea furnizorului și o parte din cea a PRE-urilor. Spre deosebire de furnizor, agregatorul nu are acea datorie și acele norme pe care trebuie să le aplice conform directivei europene, dar conform căreia furnizorul are niște obligații. PRE-ul este definit peste tot că este responsabil pentru dezechilibrele financiare pe care le produce OTS-ului. PRE-ul poate fi un titular de licență participant la piață, poate fi un participant la piață sau poate fi un agregator care ține rolul. PRE-ul este un agregator, dar doar pe piața de echilibrare, pe când un agregator care reprezintă un client este un agregator și pe piețele anterioare.

Gabriel Sârbu, E.ON Gaz Furnizare: A solicitat o clarificare privind piețele care sunt în România ca să știe de pe ce piață se poate retrage. Regulamentul spune că un producător este liber să se retragă din piața de energie dacă consideră că interesele lui nu mai sunt corespunzătoare. Există la definiții mai multe piețe de energie, care este piața de pe care există posibilitatea retragerii? Din toată piața de energie? Cum se poate face retragerea dintr-un contract cu consumatorul casnic? Din definiții se înțelege că se face referire și la piața cu amănuntul, nu doar la cea angro.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: În calitate de producător și despecerizabil, la momentul actual, singura piață de pe care nu se poate retrage este piața de echilibrare. Celelalte piețe din România, a la ora aceasta, sunt voluntare, se poate retrage și intra pe orice piață se dorește. Dacă există consumatori casnici este altceva. Articolul 10 se referă la piața angro. În ceea ce privește retragerea de pe piața retail, ar trebui furnizorul să nu fie obligat să dea o ofertă, ci doar un răspuns și să se poată retrage dintr-un contract, dar acesta nu este obiectul acestui Ordin. Directiva 944 face referire și la piața cu amănuntul, dar prezentul Proiectul de Ordin doar la cea angro. Se vor analiza toate solicitările de clarificare și se va încerca o reformulare. Interpretarea inițială a fost în felul următor: când vii la piață vii să "tranzacționezi" de aceea a fost folosit acest termenul, iar după ce ai tranzacționat nu mai ești la piață, intri într-un contract și dacă se face referire la retragerea de pe piață, se poate lansa o ofertă, se poate retrage sau se poate sau nu participa la o piață. Însă când se intră într-un contract nu mai ești în piață, ci într-un contract tranzacționat la piață.

Dana Cănea, OMV Petrom: Referitor la alineatul e) solicită din partea ANRE-ului niște norme de aplicare.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Acesta este motivul pentru care s-a luat în considerare eliminarea obligativității furnizorului de a face o ofertă.

Mihai Cosor, Monsson Trading: Având în vedere că s-a discutat despre o măsură tranzitorie de atenuare pentru prețurile angro, se poate lua în calcul și o măsură provizorie de atenuare pentru prețurile de echilibrare?

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Deja ne aflăm în interiorul acestei măsuri graduale, au fost două limite, iar una deja a fost eliminată. Acum ne aflăm în perioada unui calendar de dereglementare a acestei măsuri. În 2018 a fost primul pas și acum urmează pasul 2.

Dana Cănea, OMV Petrom: Referitor la definiția pieței de echilibrare a solicitat o reformulare, deoarece se înțelege că această piață ar fi una obligatorie și contravine regulamentului european al pieței de echilibrare. Se propune înlocuirea cuvântului ”oferă” cu sintagma ”au dreptul să ofere”.

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Nu se înțelege nici o obligativitate prin sintagma ”furnizorii ...oferă...”, dar poate fi înlocuită cu sintagma ”pot oferi”.

Raluca Rusu, Monsson Trading: A solicitat clarificarea termenului PPA (Power Purchase Agreement).

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Power Purchase Agreement presupune un contract pe care un investitor îl încheie cu un potențial cumpărător din viitor, un contract de livrare a energiei, acesta folosindu-i pentru obținerea de credite de la un fond/bancă ca să construiască investiția. După care acest contract trebuie vândut la piață ca orice alt contract. PPA este un caz particular al unui contract pe termen lung încheiat între un producător care nu are licență. Un producător care produce și are licență încheie un contract pe termen lung, iar un investitor încheie un PPA.

Reprezentant Hidroelectrica: S-a vorbit despre agregator că există varianta să existe și furnizor și consumator și producător în cadrul unei entități, poate exista și distribuitor în aceeași unitate?

Claudiu Dumbrăveanu, ANRE: Această noțiune este definită în comunitățile energetice incluzând și partea de distribuție, dar termenul este puțin vag în acest moment. Acolo există o comunitate care poate să participe și la piață și să facă și distribuție și să-și satisfacă toate necesitățile energetice ale cetățenilor.

Zoltan Nagy-Bege, vicepreședinte al ANRE, a închis ședința prin menționarea faptului că toate observațiile vor fi luate în calcul, anumite prevederi vor fi eliminate, anumite completări vor fi aduse prezentului proiect. Proiectul final urmează să fie afișat pe site-ul oficial al Autorității, ulterior dezbătut în ședința Comitetului de reglementare.